

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 105 (3267) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Tovább tart Tunéziában a tengelyhaderők szívós ellenállása

Alexander tábornok nehéztüzérséget kénytelen felvonultatni a Bone-félsziget előtt lévő német állások ellen. — 20 kilométerre vannak az indiai határtól a burmai brit erők megsemmisítését folytató japán csapatok

Berlini jelentés szerint — mint a *Pest* írja. — a Bone félszigeten bezárt csapatok ellen a tüzérségi és légitvékenység igen hevesen, szünet nélkül folyik. A szárazföld felől a 8-ik brit hadsereg is erős támadásokat indított a tengely déli állásai ellen. Berlinben hangsúlyozzák, hogy továbbra is csak az utolsó töltényig való küzdelemről lehet szó. Minden lehető időnyereség és minél több veszteség okozása az ellenségnek olyan cél, amely minden elismerést és becsülést megérdemel.

Zürichből jelentik: Tuniszban a tengelyhaderők szívós ellenállása tovább tart. Az ellenállásnak két középpontja van: az egyik a Bone félsziget, különösen a keleti részen, a másik az a háromszög, amelynek délkeleti csúcsa Hammametnél, délnyugati csúcsa Zaghouannál, északi csúcsa pedig a Tunisztól mintegy 30 kilométerre keletre levő Szolimannál van. Délről a 8-ik angol hadsereg Bou Fichta irányából támad, de csak lépésről-lépésre jut előre. A tengelyhaderő védekezésének másik középpontja, a zaghouani állások ellen nagy erővel megindított támadások szintén csak igen lassan jutnak előre.

Kiterjedt aknamezők védelmezik az új német állásokat

Zürich. (Bud. Tud.): A tuniszi Bone-félszigeten tovább tart a tengely ellenállása. Ezzel kapcsolatban londoni hírek rámutatnak arra, hogy ez az ellenállás különösen a déli szakaszon erős. Ezen a részen igen jelentős erők vannak, amelyek különösen a magaslatokat tartják birtokukban. A Kourmine magaslat uralkodik a fontos utak fölött.

Az ittlevő tengelykötélek, melyeknek erejét több hadosztályra becsülik. Zaghouantól délkeletre Enfidavilleig, kedvező hegyes területen vannak. Állásaikat azonkívül kiterjedt aknamezők védelmezik. Brit vélemény szerint ezekre az állásokra inkább a Tuniszról délkelet felé lévő szövetséges csapatok jelentenek veszélyt.

A tengely Bone-félszigeti további ellenállásának jelentőségéről londoni katonai körök úgy vélekednek, hogy erről a félszigetről nem várható a földközi-tengeri áthajózás veszélyeztetése, mert ott nincsen sem kikötő, sem hadihajó, sőt még repülőtér sem.

Eisenhower főhadiszállásáról egyébként azt jelentik, hogy Alexander tábornok a Bone-félsziget előtt lévő állások ellen nehéztüzérséget kénytelen felvonultatni.

Rómából jelentik: (MTI) A Stefani

Iroda jelenti: A Popolo di Roma lisszaboni jelentése alapján a következő részleteket közli egy 11.000 tonnás amerikai és 3 közepes tonnatartalmú angol teherhajónak szombaton a Gibraltári kikötőben történt felrobbantásáról és elsüllyedéséről:

A robbanás olyan heves volt, hogy

dőreje 30 kilométerre elhalasztott. Erős légmozgás keletkezett, amely Gibraltárban több embert földhözvágott. Az angolok mélységesen hallgatnak a szerencsétlenség okáról, valószínűnek látszik azonban, hogy időzített bombák okozták a robbanást, melyeket lázadó matrózok helyeztek el a négy hajón.

Megtagadták az engedelmességet az északafrikai harctérre áthelyezett lengyel csapatok

Stockholmból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A szovjet kormány visszautasította a svéd katonai kikötő szomszédságában levő község bombázása ügyében elhangzott svéd tiltakozást. A svéd bizottság a bombák szállánkjainak megvizsgálása után megállapította, hogy a bombázás szovjet repülőgépről történt.

Rómából jelentik: (MTI) A Messagero ieztanbuli jelentése szerint az angol parancsnokság által a Középkéletről az északafrikai harctérre áthelyezett lengyel csapatok a napokban megtagadták az engedelmességet, tiltakozásul a londoni kormányznak a szovjet-lengyel viszályban a bolsevisták iránt tanúsított egyetértése ellen.

A lengyel csapatok parancsnoka ki-

jelentette, hogy csak akkor hajlandók ismét résztvenni a harcban, ha Anglia kezességet vállal Lengyelország háboru előtti határainak sértetlenségéért a danzig kérdésben 1939 szeptemberében elfoglalt álláspont értelmében és a szovjet kormányt rábírja arra, hogy ezt a sértetlenséget hivatalosan ismerje el.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint a brit hírszolgálat közli Newyorkból, egy Algírából származó jelentés alapján hire jár. Hogy Giraud tábornok olyan javaslatot tett De Gaulle-nak kettőjük viszonyának rendezése érdekében, hogy ketten felváltva legyenek parancsnokai a szövetségesek oldalán harcoló francia csapatoknak.

Utolsó megerősített állásaikat is elvesztették Burmában az angolok

Tokió. (MTI.) A NTI. jelenti: Mint a Domei Iroda jelenti Hanoiból. Indokína kormányja közölte, hogy 6 amerikai repülőgép Tonking ellen zavarótámadást intézett. Géppuskatűzet zúdítottak a polgári lakosságra, amelyből sok embert megöltek.

Amsterdamból jelentik: (MTI.) A NTI. jelenti: Mint a brit híriroda jelenti Sidneyből. az ausztráliai hadügyminiszter kijelentette, hogy a háború „legalább még több évig” tart. Ha a japánoknak még két évük lesz állásaik megerősítésére, akkor lehetetlen lesz legyőzni őket.

Tokió. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Mint a Domei Iroda közli Buthidaung elestével az angolok elvesztették utolsó megerősített állásaikat is a Maju folyam felső folyásánál, burmai földön. A brit csapatok maradványainak megsemmisítését folytató japán csapatok már csak 20 kilométer távolságra vannak India határtól.

Amszterdamból jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: Észak-Irországban Brooke vezetésével új kormány alakult a brit kormány embereiből. Az új kormány

megbízatását Churchillnek köszönheti. Brooke megígérte, hogy bevetheti az általános katonai kötelezettséget, lehetővé teszi, hogy északírországi munkásokat az angol hadiipar számára kényszerítsenek munkára, megengedi, hogy a brit hadsereg számára ujoncokat toborozzanak Észak-Irországban.

Pártértekezletet tart a MEP a kormány tagjainak részvételével

Az Esti Ujság írja: A Magyar Elet Pártjában csütörtökön délután 6 órakor pártvezetői értekezlet lesz. Utána 7 órakor pártértekezlet következik, amelyen a miniszterelnök vezetésével résztvesz a kormány valamennyi tagja. Az időszerű kérdések megbeszélésein kívül a párt tagjai több kérdést is fölvetnek, amelyekre az illetékes miniszterek azonnal válaszolnak.

Tunisz és Bizerta

Írta: POLYAK ISTVÁN

Foglalkozni kell most ezekben a napokban Tunisz és Bizerta elcsúszásával. Észak-Afrika utolsó tengelypozícióinak elvesztésével. Sokkal inkább az érdeklődés és az aggodalom középpontjában állnak, semhogy hallgatni lehetne róluk.

Május 9-én ebben az évben is, mint mindig fellebbogózták az olasz városok utcáit és megemlékeztek a birodalomról, amely most már csak a végső győzelemig küzdő elszánt akaratban és töretlen bizalomban él tovább. Mussolini nagy beszédet mondott a birodalmi napon megszokott katedrjáról, a Palazzo Venezia erkélyéről és azt hangoztatta, hogy az olasz nép nagy betegsége csak az elvesztett birtokok győzelmes visszaszerzése hozhat gyógyulást. Az olasz fegyverek és olasz zászlók egyszer győzelmesen is fogynak visszatérni Afrikába.

Retorikával még sohasem csináltak történelmet és sohasem nyertek meg csatákat, háborukat. Azért Mussolini szavait és az egész helyzetet csak akkor értjük meg igazán, ha tudjuk, hogy a Duce szavain keresztül az olasz lélek szólalt meg, s jelentette ki törhetetlen akaratát és győzelmi elszántsát. Ezt a forradalmi olasz lelket nálunk sokan szeretnék tudatlanra venni. Különösen azok, akik soha meg nem nevezett forrásokból az olasz nép különbéket óhajító szándékáról, nagymérvű elfáradásáról és forradalmi háboruellenességéről terjesztenek mindig ellenőrizhetetlen és mindig valótlanul bizonyuló híreket. Arról persze megfeledkeznek, hogy a fasizmus több mint két évtizede neveli, alakítja a lelkeket a nemzeti, népi és állami közösségi élet új formáiban. Nem akarják, vagy nem tudják elhinni, hogy a kényelmes élet csöndes jászola előtt vegetáló polgár stílusán kívül másfajta felfogás és meggyőződés létezhetik: a jövőért vállalt áldozat, lemondás és hősiesség. Egyszerűen kihagyják számitásukból Mussolonit és ma is a liberális és szabadkőműves idők Olaszországát tartják szem előtt, azt az Olaszországot, amelynek fővárosában, a szent Rómában egy ízben még zsidó polgármester is disztelenkedett a szabadkőművesség jóvoltából és azt az Olaszországot, amelynek népét céltudatosan el akarták szakítani nagy történelmi hagyományaitól, hogy idegenforgalmi attrakciót, énekes, táncos

bohócot neveljenek belőle. Ki érthető meg jobban, mint mi, azt a tartáhatatlan állapotot, hogy a világon élő 54 milliónyi olasz egy hatodrésze szétszórva éljen a világ minden részében? A liberális időkben Magyarországról is másfélmilliónyi fajmagyar vándorolt ki jórészt Amerikába, ugyanakkor sűrű rajokban tódult be Galiciából a parazita zsidóság. Olaszországba nem vándorolt be senki, de még így sem érezte meg kilencmillió tömegének távozását, mert szaporá népességének mindenképpen szűk az Appenin-félsziget és Szicília. Olaszország számára Afrika életszükséglet. Ez elől a szükséglet elől még a liberális kormányzatok sem tértek ki, ezért már az első világháború előtt is megtaláljuk a gyarmati politika erőteljes nyomait. De igazi céltudatos terjeszkedést, merész vállalkozásokat, nagyvonalú terveket csak Mussolininél találunk. Ő adott formát és határozottságot az olasz élniakárnak. Ő testesíti meg az olasz igényeket, amelyek ma már nem mesterségesen felszított és kialakított politikai szövegek, hanem az olasz nép lelkéhez tartozó legbensőbb sajátosságok. Mindenki tudja ezt, akinek volt alkalma valameddig olaszok között élni, az olasz ifjúság különböző rétegeivel érintkezni, ünnepeken, tüntetéseken résztvenni, könyveket és folyóiratokat olvasni. Abesszini nem kaland volt az olasz nép számára, hanem tervszerű lépés az afrikai térhódításban. Tuniszt is azért követelték olyan nyíltan és hangosan a második világháború előtti időkben, mert 120 ezer olasz él ott és szinte földrajzilag is folytatása Olaszországnak. Lehetetlen ezekben az igényekben és követelésekben meg nem látni a természetjogi alapokat. Elég ebben a tekintetben csak arra utalni, hogy a teremtő Isten nem egyes nemzeteknek, fajoknak adta a föld birtokát, hanem az embernek. A birtokhoz való jogot az élet szabályozza és korlátozza, az olasz élet természetes fejlődési irányvonala pedig Afrika felé mutat.

Sokan és sokféleképpen megírták, kimondták már, hogy az első világháború szerencsétlen békediktátumait csak tetézte a még nagyobb szerencsétlenség, az, hogy a legsötétebb vakussággal megvert angol-szász államférfiak teljesen megakasztották a kibontakozást, teljesen elvágták a fejlődés útját. S itt ismét rá kell mutatnunk arra, hogy ennek a nagy szerencsétlenségnek a súlyát talán mi éreztük a legjobban. Azért kell nekünk nagyon megérteni Tunisz és Bizerta sorsát. Azért ószinte és igaz a mi együttérzésünk ezekben a napokban a magyar nép iránt. De a vigasztaló mozzanatot is saját sorsunk szemüvegén keresztül látjuk meg. Egy nép, egy nemzet élhet megcsonkítva, kirabolva, lesújtva évtizedekig, igényeit és történelmi jogait azonban soha sem szabad feladnia. Csoonkamagyarország iskoláiban a legelső években is az egész haza történelmét, földrajzát, irodalmát tanították s a térképen az elszakított részeket fekete fátvól borította. Országháart magyar ember sohasem húzott a Kárpátok koszorujában. Ez a szellem, ez a lelkület nyilvánul meg abban is, hogy Olaszország megünnepeli a birodalmi napot és fellebogóza városait akkor is ha ezen a napon kell tudomásul vennie utolsó afrikai pozíciójának végleges elvesztését. Ki érte meg jobban, mint mi, hogy ez

a szellem, ez a lelkület egyszer győzelmesen visszaviszi az olasz lobogókat és fegyvereket az elvesztett afrikai birtokokra? Az élet hőmpolygó folyamai elé lehet gátat vetni, de csak

ideig-óráig. A felduzzadt erők egyszer annál nagyobb erővel törnek előre tovább természetes medrükben. A gátat pedig nyomtalanul elseprik a fejlődés, az élet, az igazság útjából.

Nem viszik el Nagyváradról a Hangya hizlaldájából kikerült sertéseket

Nagyvárad, május 11. Tegnap a polgármester elnöklésével közellátási értekezlet volt, amelyen Hlatky Endre főispán is résztvett.

A polgármester napirend előtt foglalkozott az Estilap-ban a Hangya által hizlalt sertésekkel kapcsolatban megjelent közleménnyel, amely szerint Szabó Károly, az Ipartestület elnöke az Erdélyi Párt ülésén kijelentette, hogy tudomása szerint a Hangya sertéseit elviszik Nagyváradról, holott az ellentétben áll a szövetség és a város között létesült szerződéssel. A polgármester kijelentette, hogy Imrik aljegyzővel bevizsgáltatta az ügyet, akinek jelentése alapján közölheti, hogy a kérdéses sertések másutt való értékesítéséről szóló állítás nem felel meg a valóságnak s hogy a Hangya hizlaldájából kikerülő sertéseket kizárólag Nagyváradon fordítják a közfogyasztás céljaira. Figyelmeztette a polgármester Szabó Károly bizottsági tagot, hogy az ilyen híreszteléseknek ne adjon hitelt, mert a mai nehéz hely-

zetben fokozott felelősséggel tartozik az, aki a közhangulatot alaptalanul nyugtalanítja.

Szabó Károly kijelentette, hogy az Estilap közleménye elferdítette az ő nyilatkozatát és Kortsáros László az Erdélyi Párt nevében jelentette ki, gondoskodik arról, hogy a jövőben a párt üléseiről csak hivatalos közlések jelenjenek meg a lapokban.

A polgármester közölte, hogy azok a bizottsági tagok, akik megbízást kaptak a közellátás menetének ellenőrzésére, megbízásaikat mára nem ruházták át.

Letárgyalta az értekezlet a közellátás problémáit, különösen a liszt, kenyér, zsír, hús, fa és burgonyaállítás kérdéseit és tudomásul vette, hogy a közellátás menete a lehetőségekhez képest zavartalan. A faellátás tekintetében közölte a polgármester, hogy Jász Károly erdőtanácsossal közbenjár a kormánytól, hogy Nagyvárad megfelelő kontingensben részesüljön.

Hatalmas cigány tolvajbanda bűnperének tárgyalását kezdte meg a törvényszék

Végiglopkodták egész Nagyváradot és környékét. Földbeásták a lopott zsírt, a tolvajsövetkezet tagjai

Nagyvárad, május 11. A szokottnál is élénkebb nyüzsgés, zsongás, zseibongás töltötte be ma reggel 9 óra tájban a törvényszék épületének II. emeleti folyosóját.

A 106-os terem ajtajával szemközt fal mentén elhelyezett padok hosszú során rengeteg cigány, cigányasszony, falusi és külvárosi asszony s férfi szorong, míg fel nem hangzik Bogos bácsinak, a bűnügyi tárgyalóterem rokonszenves altisztjének harsány, parancsoló hangja:

— Jöjjenek be!

Erre megindul az áradat.

Huszonhat férfi és nő vádlott — ki fegyőr kíséretében, rabdarócban, kezén karpereccel, ki szabadlábban, karján cseccsemővel — s legalább kétszer-háromszor annyit értett vonul be és tölti meg egyszerre szorongásig a tárgyalótermet, melynek egyelőre csak egy ablaka van nyitva, de csakhamar, mintegy vezényszóra, egymásután kinyílnak a többiek is...

A bírói emelvény előtti teret a terem másik felétől elválasztó rács mögött, a padlón, bűnjelek halmaza: szutykos, piszkos batyuk, sáros zsírral telt lábasok, kopott kannák, levert zománcú mosogatótálak, csorbafoгу vasvillák, nyeletlen balták, stb.

Mert Lakatos Károly és társai, akik — a vádirat szerint — tolvajsövetkezet szerveztek s végig fosztogatták Nagyváradot és a környező falvakat — semmit sem vetettek meg, ami elemelhető volt. Így: szerepel a lopott holmik között például tíz fej hagyma, de ugyan-

akkor mázsányi zsír s hogy legyen az is, amit benne megsüsenek, természetesen jó néhány szárnyas is. A zsírt a „vezér“ parancsára földbe ásták, úgy rejtették el a kandi szemek elől, — s olyan hosszú ideig tartották ott, hogy amikor felszínre kerültek, a lábasok össze-vissza repedeztek s a drága zsír megtelt szárral, talajjvízzel.

„Vállalkozásaik“ végrehajtása során szívesen bementek a nyitott ajtón, vagy ablakon, ha ilyennel „várták“ őket, de végszükség esetén nem vetették meg az álkulcsot sem. Összesen 94 rendbeli, üzletszerűen elkövetett lopás bűntettével vádolja a kir. ügyészség Lakatos Károlyt és társait s ezért vonja ma felelősségre őket a nagyváradai törvényszék vitéz Bíró Barna-tanácsa. Egyelőre még csak a vádlottak és zártettek személyi adatainak felvétele folyik s — nagy számukra való tekintettel — valószínűleg a kora délutáni órákig eltart.

JUTALÉKUK EMELÉSET KÉRIK A TRAFIKOSOK. Nagyvárad, május 11. A dohányárusok most tartott választmányi ülésükön elhatározták, hogy felterjesztést intéznek a Dohányjövédék igazgatóságához és kérik az elárúsítási jutalék 10 százalékra történő felemelését. Hivatkoznak arra, hogy drágulnak a megélhetési költségek, ezzel szemben az ismert korlátozások következtében a trafikok forgalma csökken. A jutalék-emelkedéssel kívánják biztosítani megélhetésüket. (Magy. Tud.)

Mozik műsora:

APOLLÓ: A tigrisek ura,
BELVÁROSI: Szervusz Péter,
CASINO: Karosszék.
KORONA: A nőnek mindig igaza van

A városi adóhivatal hirdetménye

Nagyvárad thj. város adóhivatala a 16.330—1938. M. E. sz. rendeletben foglaltak alapján figyelmezteti az adóköteleseket, ha bérbeadás útján hasznosított épületük (épületrészük) bérjévedelme a házadó kivetés alapjául vett (1942 évi novemberi) bérjévedelemmel szemben időközben emelkedett vagy csökkent, a ház tényleges birtokosa köteles a bérjévedelem összegében beállott változást május hó 20-ig a városi adóhivatalnál bejelenteni.

Az erre a célra szolgáló nyomtatvány-ürlep (házaenként külön-külön) a városi adóhivatal adókerületéiél szerezhető be.

Gabonaszelvények elszámolása

Nagyvárad thj. város polgármestere 2811—1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Hivatkozással a m. kir. miniszterium 3600—1942. M. E. számú rendeletének 33. paragrafusára, felszólítom mindazokat a termelőket, akik gabonalapjukat a helybeli közellátásügyi hivataltól kapták és gabonalapjuk 4. táblázatában a „gabonaszelvény elszámolásra“ rovatban bármely mennyiségű kenyérgabona visszahagyása fel van tüntetve, hogy folyó hó 15—31. napja között a közellátásügyi hivatal 5. számú szobájában elszámolásra jelentkezzenek.

A termelő az elszámoláskor a szeződmény (konvenció) időszakai munkások élelmezése, vagy egyéb természetbeni szolgáltatás címén már kiadott, valamint a gazdasági és hátralevő idejében még kiszolgáltatásra kerülő gabonamennyiségekről gabonaszelvényekkel, pótljegy szelvényekkel számol el.

Az a termelő, aki az elszámolásra való jelentkezését elmulasztja, a rendelet 50. paragrafusának 1. bekezdésének 6. pontja értelmében kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással büntetendő. Nagyvárad, 1943. május hó 10-én. Dr. Soós s. k. polgármester,

Hadbavonultak hozzátartozói soronkívül végezhetik bevásárlásait az üzletekben

Nagyvárad, május 11. A hadbavonultak hozzátartozói kérelemmel fordultak a polgármesterhez, hogy várakozás nélkül juthassanak be az üzletekbe bevásárlásai eszközésére. A polgármester ezután közli a hadbavonultak hozzátartozóival, hogy mindenki, akinek igazolványa van, soronkívül végezheti bevásárlásait. Akinek nincs igazolványa, az szerezzze be ezt a közellátási hivatalban. A polgármester megkereste a rendőrséget, hogy a rendőrközegek mindenütt biztosítsák a soronkívüliek előnyét a hadbavonultak igazolt hozzátartozóinak.

Hollandiában ostromállapotot léptettek életbe

Tuniszban az utolsó töltényig küzdöttek a tengelycsapatok

Berlinből jelentik: (MTI) Illetékes helyen a Szovjetunióban felállítandó lengyel önkéntes hadosztályban a bolszevista beszivárgás újabb bizonyítékát látják. A hadosztály nem lenne más, mint a vörös hadsereg előőrsége Lengyelországban, amely felé Moszkva már kinyújtotta kezét.

Berlinből jelentik: (B. T.) Hollandiában ostromállapot lépett életbe. Öt személynél több ember a szabadban nem tartózkodhat. A zárórát 20 órában állapították meg, Tilos a szeszitalok árusítása is.

Csak három esztendei előkészülettel tudtak eredményt elérni az angol-szászok

Berlin. (MTI.) Illetékes helyen közlik, hogy Bizerta és Tunisz között álló német és olasz csapatok hősiességük ellenállása a tulerő folytán megtört. A német és olasz csapatok az utolsó töltényig ellenálltak. Most már csak egy nagyobb csoport tartja magát Tunisztól keletre.

Róma. (MTI.) A Stefani iroda jelenteti: Az olasz-német erők époszába illő tuniszi ellenállásának nagy erkölcsi jelképes értéke van. Három esztendei előkészület és összpontosítás után az angolszászoknak sikerült egy szűk északafrikai térségben bombázók és ágyúk tekintetében olyan tulsúlyra szert tenni, amely megtört minden anyagi ellenállást. Ez a tulsúly mégsem tudta megtörni az erkölcsi ellenállást, amely a tengelycsapatok oldalán fényesen ragyogott a legsúlyosabb körülmények között is. Az ellenség megérezte ezt az ellenállást és azt, hogy sokkal nagyobb nehézségekkel találkozhat, ha tábat európai földre akarná tenni. Európában nem kerülhet sor az utolsó töltényig való harcra és itt a töltények nem fogyhatnak ki, készenlétben vannak Európa megvédésére.

Tunisz kiürítése után a déli arcvonalon csoportosították a tengely erőit

Berlinből jelentik: (MTI) A Német FI jelenteti a hétfői hadijelentés kiegészítésével: Tunisz városának feladása után a város és kikötője valamennyi hadifontosságú berendezésének elpusztítása után parancsszerűleg zajlott le, a tengelyhatalmak csapatai azokba az állásokba vonultak vissza, amelyek a déli arcvonal védelmi állásához köz-

vetlenül csatlakoznak, széles ívben és elvágják a Cap Bon félszigetet.

Róma. (MTI.) Gayda a *Giornale d'Italia* vezércikkében megállapítja, bár az afrikai háború még nem fejlődött be és a tengelycsapatok a megmaradt arcvonalszakaszokon még szívósan küzdenek, bizonyos következtetéseket már le lehet vonni a multira és a háború jövő szakaszára vonatkozólag. 1. Az olasz, majd az olasz és német ellenállás három éven keresztül lekötötte az angolszász hatalmakat Európán kívül Afrikában. — Ezalatt a három év alatt az olasz nép és a szövetséges népek ellenálló ereje semmivel sem csökkent. Bizonyítja ezt a tény, hogy az angolszászok most városok, valamint kórházak és kórházhajók bombázására tértek át, hogy megtörjék ezt a szilárd ellenállást. 3. Ebben a hosszú és kemény harcban Olaszország lényegesen kevesebb katonai és harci erővel rendelkezett, mint az ellenség. Az olasz csapatok még is mindaddig nem hátráltak, míg az arány 5:1 volt. Tuniszban hadieszközökben 10:1 volt az arány, míg harcokcsikban 20:1. Az angolszászok légiereje ötezer gépből állt. A háború sulypontja most a Földközi-tenger lesz. Most minden tekintetben jobban felhasználható lesz Olaszországnak az anyaországban összpontosított ereje is. Az angol-

szászoknak meg kell oldani a tengeri szállítás kérdését is. Számolni kell azzal, hogy a tengely egész más eséllyel veszi fel a harcot az európai területen, mint Afrikában. A háború új szakaszának kezdetén a tengelyhatalmaknak meg van az okuk arra, hogy férfias nyugalommal és elszánt-sággal nézzenek az események alakulása elé.

Hitler vezér és kancellár felhívást intézett a német néphez a Vörös kereszt érdekében

Berlinből jelentik: (MTI) A Német FI jelenteti: A Führer a német Vörös kereszt negyedik évi háborús gyűjtésével kapcsolatban a következő felhívást intézte a német néphez:

Német nép! Ismét elmúlt egy tél, amely katonáinkra a legsúlyosabb harcokat és a legkeményebb megterheléseket kényszerítette és ismét ezeknek a férfiaknak keleten szerzett érdemei hártották el felőlünk eredménye! a veszedelmet, amellyel szemben a világ minden más védereje összetört volna. Hogy mekkorák voltak a vele szemben támasztott testi és lelki követelmények, azt az otthoniak nem tudják felmérni. Kizárólag az ő hősiességüknek köszönhető, hogy végül az ellenség rohamait nemcsak feltartóztatni, hanem a legkeményebb ellentámadásokkal visszavetni is lehetett.

A német otthoni munkateljesítmény és áldozatkészség tekintetében súlyos dolgokat követelünk, de minden áldozat elhalványul azok mellett a nélkülözések és szenvedések mellett, amelyeket katonáinknak immár másodízben keleten elviselni. Ilyen teljesítmény azonban csak akkor képzelhető, ha szeretjük népünket, amelyet meg akarunk menteni és országunkat, amelytől a háború borzalmatj távol akarjunk tartani. És ez a német nép, ennek asszonyai és gyermekei, akikért

Róma. (MTI.) Az olasz lapok részletesen közlik az olasz főparancsnokság által közzétett veszteséglistát az áprilisban elszenvedett veszteségekről. A hadsereg és milícia vesztesége Észak-Afrikában 609 halott, 1670 sebesült, 4560 eltűnt. Az orosz harctéren 616 halott, a balkán félszigeten és a többi megszállt területen 429 halott, 537 sebesült, 833 eltűnt. — Anyaország 123 halott, 101 sebesült, haditengerészet 249 halott, 351 sebesült, 908 eltűnt, légiő 73 halott, 208 sebesült, 111 eltűnt, kereskedelmi tengerészet 62 halott, 29 sebesült.

férfiaink a hatalmas küzdelem minden arcvonalán újra és újra életüket felteszik. A német otthon is vitéz és bátor lett, annak városaiba és falvaiba is belevittek a háborút. Nélkülözésai és áldozatai mégsem hasonlíthatók össze azokkal az emberfeletti nehézségekkel, amelyekkel katonáinknak a különböző arcvonalakon, de különösen keleten dacolniuk kell.

Ezért az otthoni becsületbeli adóssága és kötelessége, nekik megmutatni, hogy bármilyen nehézséget is kell elviselni, egyetlen másodpercre sem felejtik el az arcvonalon küzdő katonákat, hogy semmit sem mulasztanak el, ami alkalmas harcosaink sebeinek meggyógyítására, hogy ekként a közös áldozati szellem gyakorlásával, a nemzeti szocialista német népközösség gyakorlatban is megnyilvánuljon.

Felszólítom negyedszer a német népet, hogy a német Vörös kereszt háborús segélygyűjtése terén ujítsa meg az áldozatkészség közös követségét és ezzel rója le katonáink iránt azt a hálát, amelyet ezek olyan hősiesség mértékben megérdemltek és amiként a német ember, mint katona, ezen a télen önmagát multa felül elvárom, hogy az otthon is az új háborús segélygyűjtés terén felülmulja önmagát.

A felhívás mély benyomást keltett az egész német népből.

A Nagyváradai „HANGYA” Szövetkezet Igazgatósága

tisztelettel értesíti a nagybecsű vásárló közönséget, hogy

nyiltárusítási üzleteit

a mindenkori zárórarendelet tiszteletben tartásával

nyitja és zárja

Egyéni zárórai akciót nem vesz figyelembe az IGAZGATÓSÁG

Eredményesen halad előre a Lisieuxi kis Szent Teréz plébániai templom belső festésére megindult gyűjtés

Tizenötezer pengő szükséges a munkálatok teljes elvégzéséhez

Nagyvárad, május 11. Nagyvárad keleti külvárosának messze kimagasló, dómyszerű plébániai templom részére még a múlt hó végén mozgalom indult, hogy a román megszállás idején épült és befejezetlenül maradt és városunk egyik ékeségét képező építészeti remekmű, művészi belső kiképzést nyerjen. A festési munkálatokat, mint már megírtuk, Mihály Gyula festőművész, helybeli tanár vállalta művészi gárdájával, amely mögött már vagy negyven ilyen művészi munka áll. Ez a hatalmas teljesítmény méltó garancia arra, hogy a megbízatás jó kezekbe van letéve. Azonban a mai drága munkaerők alkalmazása, nemkülönben a békebeli anyagok előteremtése igen nehéz probléma elé állítják úgy a templom plébánosát, mint a vállalkozó művészt. A festési munkálatokat, ahogy értesültünk, megközelítik a tizenötezer pengőt s hármilyen széken is nyilvánult meg az adakozói készség a város keresztény társadalmában, a befolyó összegek messze mögötte állnak a költségek fedezésének. Dr. Tombory Béla plébános általunk ismét felkéri Kis Szent Teréz tisztelőit, hogy adományokkal tegyék lehetővé a terv megvalósítását. Hiszen nemcsak bántó jelenéggé volna, ha a templom, városépítési szempontból is továbbra így maradna, de a tízezrek épület is kárát vallaná. Reméljük, hogy városunk vezetői is felfigyeljenek ennek a nemes célnak sikeres előmozdítására és támogatására buzditást ad majd azoknak a sokaknak is, akik még eddig nem nyújtottak anyagi erejükhez mérten segítséget, ennek a közérdekű mozgalomnak sikeres befejezéséhez.

Újabb adományok

Az elmúlt héten befolyt adományokról ezúttal a hozzánk betérjezett kimutatást az alábbiakban közöljük:

Szabó István nagyprépost, Szatmár, 100 pengő. „Kegelet” temetk. vállalat 20, Róm. Kath. Plébánia, Margitta, 10. Frischmann Adolf pék 10, Róm. Kath. Plébánia, Kraszna, 5. Szurmik István eukrász 5, Szabó Dánielné róm. kath. tanítónő, Szalacs, 5, Kalmár János vendéglős, Érmihályfalva, 5, Castano Istváné, Kőszeghy Marianne 3, Szt. Ferenc-remdi zárda, Szeged, 3, Takács Ferencné, Szigetvár, 3, Szt. József Péter 3, Gyuricza Antal rk. lelkész 3, Szt. Ferenc-remdi plébánia, Szolnok, 3, Bulil Aranka 2, Mihók Mihály 2, Knöblich Zoltáné 2, Szedlacs Irén 2, Rk. Plébánia, Karcag, 1, Dorongszky József postaelőőr 25, „Concordia” temetk. vállalat 10, Magyar Megújulás Pártja, Nagyvárad 10, Matisz Teréz 5, Schuch Károly ny. alezredes 5, Lovász György kanonok, Szatmár, 5, Schiller Ferencné 4, Filkorn Imre ny. bányatanácsos 4, Zuch Lajosné és leánya 3, Hribik Elemér rk. plébános Bodonos 5, Czákó Lajosné 2, Lestyán Kálmán 2, Marxer Antal és neje 20, Dautlich Pál villanyzerelő 10, özv. Bernácsi Józsefné 5, Medgyessy Istvánné 3, dr. Orbán Dénesné 2, dr. Csete Emil sebészfőorvos 2, Blasek Jakab 2, Faragó Menyhért 2, Csizék Béla 2, özv. Papp Jenőné 2, Körösey József 2, Jeremiás Ákos 1, Matyasovszky Endre 1, Saághy Sándor 1, dr. Németh Gyula prelátkanonok 30, Erdélyi Párt, Nagyvárad, 30, Fráter Zeigmondné 12, Vieser József

zsef apátkanonok, plébános, Miskolc, 10, Mezey János kereskedő 10, Mártonffy Zoltán 10, Özv. Kajtor Györgyné 5, Megyessy Géza ny. táblabíró 5, Gödény László 5, Demkó Pál 5, özv. Schwartz Gézáné 5, Nacsády Jánosné 5, özv. Steiner Mártonné 4, özv. Lakatos Béláné 4, özv. Passaly Péterné 3, Ponner Antal lelkész, Érmindszent, 3, Csibi Bálint 3, Grimm Gyuláné 3, Krammer Gabriella 3, Hubay Erzsébet 3, Zalutnay Ferenc 2, Klail Jánosné 2, Márkucz Lajos 2, özv. Marossy Károlyné 2, özv. Szücs Gézáné 2, Juhász Miklósné 2, Török János 2, Ferenczy János ny. főmozdonyvezető 2, Sticz József 2, dr. Farkas Ferenc 2, Domokos Lászlóné 2, Varga Ákos ny. várm. árv. h. eln. 2, Lukács László 2, özv. Demekné 1, Gyurácskó Ferenc 1, özv. Makai Kálmánné 1, özv. Jerzsák Jánosné 1, Papp Szeréna 1, Németi József 1, Gyenes György plébános, Berettyóújfalva 10, Dombóváry Józsa áll. óvónő, Kétegyháza, 1, Kerekes Géza várm. szv. tanácsos 15, Klemens Rezső városi tanácsnok 10, Szántó József 10, özv. Sünger Bertalanné 10, Simay Matild 10, Makara Ká-

rolly MÁV. főtiszt 10, Kise Gyuláné 10, Vedres Béla, Kiskunfélegyháza 10, Zay Albertné 5, Bondor Mária 3, Altnöder Endre 5, Kerekes Lajos ny. MÁV. kocsisvez. 5, Paosay János 5, Dvorzák Lajos városi tisztviselő 5, Körösi László 3, Schedlinger István 3, Tarosy József 3, Kolontáry Jánosné 3, Róm. Kath. Plébánia, Felsőbánya 3, Horváth László 3, Grenerczy Béla 3, Bajor Antal ny. táblabíró 3, id. Horthy Dezső 3, dr. Kies György prépost, esp. plébános, Kaposvár 2, ifj. Topsál Vilmosné 2, Akurátni András 2, Pintér György 2, özv. Török Károlyné 2, dr. Heinrich Béla városi tisztifőorvos 2, Mártonfyné K. E. 2, Kókay Sándorné 1, Muzslay Endre 5, Róm. Kath. Plébánia, Szarvas, 20, Kovács Sándor prelátkanonok, Kecskemét, 10, Juricskay Béláné 6, Jakabovics Ilona 5, özv. Csordacsics Ferencné 5, Orosz József 5, Boér Rezső áll. tanító 5, Soltész Zoltán 5, Martea Miklós 5, Szerlich János 4, Barabás Ernő 3, Tanczer József 2, özv. Szabó Ferencné 2, özv. Bodoni Lajosné 2, Jüttner Stefánia 2, Kozma Lajos 2, Nagy Lászlóné 2, Schmidt József plébános, Hódmezővásárhely, 1, Kakas Erzsébet 1, báró Apor Vilmos püspök, Győr, 10, Czeglédy Ferenc MÁV. főtiszt 10, Kimpál Gábor 10, Bztin Mária tanárnő 10, Nagy Sándorné 7, dr. Borbély Dezsőné 5, Márk Lőrinc ny. ig. tanító, Szalacs, 5, özv. Főző Jenőné 5, Poller Károlyné 3, Nagy László 2, Róm. Kath. Plébánia, Dombóvár, 1, Márkus Sándorné 1 pengő. (Folytatjuk.)

A kegyes adományokért hálás köszönet mond: dr. Tombory Béla plébános.

AMIT MÉG EL KELL MONDANI

Hozzászólás Polyák István: Hegedüs Nándor „szerény személye” című cikkéhez

Talán ott kezdhetném, hogy az irodalmat félreérteni nem szabad. Legnagyobb vétek az irodalommal szemben a logika alapján történő agyonmagyarzókodás. Az irodalomnak is megvannak a maga törvényszerűségei, de mások, mint a józan, racionális gondolkodásé. Az irodalom logikája „sajátos irodalmi logika”. Mert itt is van logika, csak elbírálásnál nem érvényesülhetnek az általános értelemben vett logikai elvek.

Az irodalom rendszere különbözik a tudományos rendszertől. Azonban rendszer itt is van, mert a művészeteknek is van rendszerük. Minden gondolat, minden szó fogja a másik kezét. S az egész vers, az egész mű harmonikusan kapcsolódik egységbe.

Különösen — versről lévén szó — nagy jelentőséget kap a szavaknak értelmi és hangulati színezete. Az értelmi színezet adja a gondolati vonalat a hangulati kapcsolat biztosítja a vers zeneiségét, költőiségét, lényegét.

Pszichológiai feltevés, hogy a különböző érzékterületek ingerei nemcsak ugyanazon, de más érzékterületeken is kiválthatják hatásukat. Ez adja alapját a költői logika első termékeinek: metatónának, metonimának, szinechdokknak stb.

Eppen a hétköznapi szemmel tulzásoknak és értelmetlenségeknek bélyegzett kifejezések biztosítják a vers szépségét, költőiségét, hangulat összhangját: szóval értékét.

A „Tetemrehívás”-ból vett idézet a legtökéletesebb példák egyike erre: „A palotát fedi fekete posztó Dél verőn sem süt oda nap”.

A gyász komorságát biztosító kifejezés a fekete. Ennek tulzása, elmélyítése a még nagyobb gyász kifejezője.

A legnagyobb gyászt fejezi ki az a tulzás, amit Arany ezzel a mesteri képpel juttat érvényre. Ugyanigy magyarítható valamennyi általános logikai elvekkel mért képzetlenség és tulzás.

Hosszadalmas lenne minderre külön-külön kitérni; — állapodjunk meg abban, hogy irodalmunknak vannak hivatott bírálói, méltató és rendszerezői, s azonkívül minden ember méltat és bírál akkor, midőn tudattalan, vagy tudatos, de nem téves, vagy szándékosan bedlított esztétikai érzékkel egyes költeményeket élvez, szépnek fogad el és értékesnek tart.

Dr. GEDEON ISTVANNE

Nagy érdeklődés előzi meg Németh László váradi előadását

Németh László váradi szereplése elé nagy érdeklődéssel tekintenek városunkban. A kiváló író és kritikus, emlékeztető Tanu című folklórával és Debreceni katedrával korszakalkotó irodalmi munkásságán túlmenően, egy olyan szellemi mozgalmat indított útjára, amelynek hatásait a megszállás éveiben is érezhettük „kisebbségben” különösen. Előadása elé ezért különösen nagy figyelemmel tekintenek. Kiemelkedő eseménye lesz a nagyváradi Református Kőr fiataljai estjén Szabó Pál írónak, a biharugrai kisgazdának a szereplése is, aki egy könyvnapra kikerülő regényéből olvas majd fel részletet. Az új népi költők versei-

Jól sikerült a „Tarka Leánynap”

Közismertek Nagyváradon a Klossz által rendezett „Tarka Leánynapok”. De nemcsak közismertek, hanem kedveltek is, amit a vasárnapi rendezés is bizonyít. Zeufoláig megtöltötte a termet a halkes hallgatóság. A délelőtti program szeptemisével kezdődött, amelyet Schriffert Béla apostoli kormányzó helynök mondott s a szentmise alatt ugyancsak ő mondott szentbeszédet is. Majd megkezdődött a torna és ének, amelyet Horváth Ilona vezetett. Németh Imre pedig a házasságról tartott előadást. Előadásában azt fejtegette, hogy miképpen kell reális lélekkel a házasságra lépnie a mai leánynak. Az előadás mély hatással volt a leányokra és élénk helyeslést váltott ki a hallgatóságból.

A délutáni műsor délután 4 órakor vette kezdetét. Először népi költőink verseit ismertették a leányokkal. Majd zenei élvezetben volt részük a megjelenteknek. Antal Ilona zeneiskolai tanárnő Chopin és Liszt darabokat adott elő zongorán finom művészettel. Tóth Irénke zeneiskolai növendék pedig Kreizler és Mozart darabokat játszott hegedűn. Zongorán kísérte dr. Németh Imréné. Lelkes taps kísérte a művészi játékokat.

Félhétkor P. Kiss Szaléz debreceni ferences plébános tartott előadást amerikai tapasztalatai alapján az amerikai katolicizmus életéről. Ismertette azt a hatalmas kulturális munkát, amelyet a katolicizmus végez Amerikában. Megismertük előadásából az egyház köré tömörült katolikuság áldozatkészségét, 30 millió az Egyesült Államok katolikusainak száma, az összlakosság 28 százaléka. Ez a katolikuság erőteljes szerepet vesz az Egyesült Államok életében. Fenntart 8000 katolikus elemi iskolát; 1400 „High School”-t, 187 kollégiumot, ideértve 8 katolikus egyetemet is. 700 kórházat, évi közel egymillió beteg kezelésével, akik 40 százaléka ingyenes kezelésben részesül. Sok érdekes dolgot mondott még a Páter előadásában és különösen érdekes volt, amit az amerikai magyarok életéről mondott. A magyarok kitűnnek szorgalmukkal és tanulmányosságukkal.

Az érdekes és lebilincselően tanulságos előadást élénk vita követte s nyolc órakor befejeződött a tanulásos szórakoztató műsor.

Dr. GEDEON ISTVANNE

ből Balogh Mária kardói tanítónő, Nagy Lajos váradi-régi segédlelkész és Kalla Gyula fogász fognak előadni. Az Imaculata intézet kiváló Kodály-kórusa eredeti népdalokat énekel. Az estély előtt Széles Kálmán asztalos mond bevezetőt.

A fiatalok irodalmi estjük tisztá fejlődését szóránymozgalmuk javára fordítják. Jegyek kaphatók és rendelhetők a református egyház gazdasági hivatalában; Teleki-utca 27. telefon 20-43.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje Magyar Lapok-at.

Guariglia ankarai olasz nagykövet érdekes beszéde a török-olasz viszonyról

Istanbul. (MTI.) A Stefani jelenti: Guariglia ankarai olasz nagykövet Isztambulban az olasz házból fogadta az olasz koloniát. Előttük mondott beszédében az olasz-török viszonyról szólva, hangsúlyozta annak barátságos jellegét és kijelentette, hogy a török nép nem felejteti el, hogy az előző világháború másnapján Olaszország volt az első, amely elismerte Törökországnak az élethez való jogát és szembeszállt szövetségeseivel, akik Törökország megfajtását határozták el. Olaszország mindent megtett, hogy Törökország a földközi-tengeri egyensúly és béke fontos tényezője legyen. Az olasz politika változatlan és az is marad. Törökország tudja, hogy sorra felbonthatatlanul Európához kapcsolódik, az új Európához, amely a háború szenvedéseiből kifejlődik.

Meghalt a kórházban dr. Tasnády Antal, a Szaniszló-utcai verekedés sérültje

Tasnády Antal 32 éves ügyvéd a Szaniszló-utcai Palmer Mihályszabómeister háztulajdonos udvarára bement és egy virágzó orgonát letrépt. Palmer Mihály ezért őt kérdőre vonta, majd mikor a betegsége miatt korlátolt szellemi képességű öregúr összeszólalkozott vele, megverte és kidobta az udvarról. Dr. Tasnády mintegy négy méter csúszott a járdán és olyan súlyosan megsérült, hogy combtöréssel a kórházba kellett szállítani.

Még nem lehet megállapítani, hogy az ütődések mennyire voltak súlyosak, azonban hétfőn délelőtt az öregúr a kórházban meghalt. A rendőrség baleseti csoportja tovább folytatja az ügy kivizsgálását, a királyi ügyészség pedig elrendelte a holttest felboncolását.

Dr. Tasnády Antal egy időben Szentesen, mint a város polgármestere előkelő hivatalt viselt.

Három orvosszakértő vizsgálja meg a 87 éves nagymamát, akit unokája gondnokság alá akar helyezni

Nagyvárad, május 11. Gavra Sándorné, Csuka Babi, aki jelenleg férjével együtt Romániában él, a nagyvárad-i törvényszéken 87 éves nagymamájának, özv. Bleda Lászlónénak gondnokság alá helyezését kérte. Tudomására jutott ugyanis, hogy távollétében nagymamája áron alul eladta az özlőingatlanát, melyre neki utóöröklési joga van — az ingatlan ellenértékét bankban helyezte el.

Dr. Horváthy József, törvényszéki polgári egyesítő most tárgyalta az érdekes ügyet, s elrendelte özv. Bleda Lászlónénak 3 orvosszakértő — dr. Beöthy Konrád, dr. Szedlák Ödön és egy debreceni orvostanár — részéről történő megvizsgálását, miután a tárgyalás során a 87 éves matróna teljes szellemi frissességének birtokában lévőnek mutatkozott.

Nagyvárad tüzelőfa-szükségletére eddig 100 ezer köbméter fát kötöttek le

Központi kiküldöttek részvételével faértekezlet volt a városházán

Nagyvárad, május 11. Tegnap délelőtt Soós István polgármester elnöklésével, faértekezlet volt a városháza kitanács-termében, amelyen résztvettek Jász Károly erdőfelügyelő, Fazekas Sándor közellátásügyi szakfelügyelő és a nagyvárad-i fakereskedők képviselői.

Az értekezleten megoldási módokat kerestek a városnak fával való ellátása tekintetében. A fakereskedők rámutattak különösen arra, hogy a közönység és a fások között kialakult atmoszféra egyre nehezebb helyzeteket teremt bármennyire indokolt is a lakosság hangulata, ez nem írható a fakereskedők nagyobbrészeinek rovására, mert ők minden lehetőséget megtesznek, hogy az általuk lekötött famennyiséget leszállítsák és szétoszák. De főként a fuvaroshiány és az egyre növekvő szállítási költségek miatt néha leküzdhetetlen akadályokkal állnak szemben. Az értekezleten résztvevő kereskedők rámutat-

nak egyes kártársaik módszereire is, amelyek nem alkalmasak a rendelkezésre álló famennyiség igazságos elosztására.

Az értekezleten megállapították, hogy a Nagyvárad számára engedélyezett 240 ezer köbméter fából eddig mintegy 100 ezer köbméter van lekötve és további megállapodások létesítése van folyamatban.

A fakereskedők, akiknek száma a felszabadulás óta meghatározódott Nagyváradon, azt kérték még, hogy aprófát ugyanolyan áron hozhassanak forgalomba, mint a szatócsok s ebben az esetben nagymértékben meg tudják könnyíteni a szegény néprétegek fával való ellátását.

A polgármester meghallgatta a fakereskedők panaszait, ígéretet tett, hogy azokat illetékes helyen előterjeszti, de egyben figyelmeztette őket köteleességeikre.

Május és június hónapban több ünnepség és előadás színhelye lesz a Szigligeti Színház

A szinügyi bizottság hangoztatta elvi álláspontját a színház helyiségének kérdésében

Nagyvárad, május 11. A szinügyi bizottság, tegnapi ülésén, több kérvénnyel foglalkozott, amelyeket különböző tényezők a színháznak előadására és ünnepségekre való igénybevétele céljából nyújtottak be. A római katolikus püspökség május 23-án nagyváranyú Szent László ünnepséget rendez s a bizottság hozzájárult a színház átengedéséhez. Május 20-án a nagyvárad-i német lektorátus rendez művészetet a berlini opera két tagjának felléptével. Erre vonatkozólag a lektorátus már megállapodott a szinüzgatóval is, úgy hogy a szinügyi bizottság a hozzájárulást minden további nélkül megadta. Minthogy a színház évad május 23-án véget ér, a bizottság kedvezően intézhette el a Carmen cipőgyár munkásainak kérését is, akik május 30-án délelőtt rendeznek előadást

a Szigligeti Színházban. A város felhívta a Zrinyi Ilonáról elnevezett kereskedelmi középiskola igazgatóját, hogy Zrinyi Ilona születésének évfordulóját ünnepelje meg. Hasznos Imre igazgató vállalkozott az ünnepség megrendezésére s a június 5-én és 6-án lesz ugyan csak a Szigligeti Színházban. Hasonlóképpen a színházban tartják meg május 25-én a nagyvárad-i éneklő ifjak Kodály-ünnepélyét, amelyen nyolc nagyvárad-i középiskola énekkara vesz részt a nagy zeneköltő jelenlétében. A szinügyi bizottság mindezekre az előadásokra rendelkezésre bocsátja a Szigligeti Színházat, de ismételtlen leszögezte azt az elvet, hogy a színháznak általánoságban nem műkedvelői előadások és más ünnepségek, hanem a színháztársaság céljait kell szolgálnia.

Nagyvárad város idegenforgalma az elmúlt évben

Nagyvárad, május 11. A Magyar Gazdaságkutató Intézet érdekes adatokat közöl a vidéki városok 1942. évi idegenforgalmáról. Az adatokból örömmel állapítható meg, hogy a kimutatásban szereplő összes vidéki városok közül, Nagyvárad 1942. évi idegenforgalmával a második helyen áll. Az első Esztergom 130.068 személlyel, a második Szeged 58.508, a negyedik Sepsiszentgyörgy 56.000, az ötödik Pécs 48.402, a hatodik Kolozsvár 46.812 személlyel, a hetedik Sopron, a nyolcadik Debrecen stb.

Egyes helyek adatait, a statisztikai felvételek módszerének különbözősége miatt nem adhatják teljesen hű tükör-

képét az év folyamán kialakult konkrét idegenforgalomnak. Eppen ezért városunk 1942. évi adatai, melyek pontos nyilvántartásokon alapulnak és csak az eltöltött éjszakák után állapítják meg az idegenforgalmat, különösen figyelemreméltó.

Nagyváradot a múlt évben 67.149 személy látogatta meg, akik összesen 128 ezer 937 éjszakát töltöttek el. Ezek közül 311 személy idegen utlevéllel érkezett. A város idegenforgalmának grafikonja 1942. évi május hónapban erős emelkedést mutat a többi hónapok forgalmához viszonyítva. Ekkor voltak Nagyváradon a Szent László-heti ünnepségek. Május hónapban 7408 személy látogatta meg városunkat, akik

eltöltöttek összesen 16.013 éjszakát. Az idegenforgalom leggyengébben február hónapban alakult amikor egész havi forgalomképpen mindössze 4594 személy és 9153 éjszaka mutatható ki.

Tavaszi sport

Irta: Szukováthy Imre dr

A tavaszi napsugár arra ösztönöz bennünket, hogy a szabadban frissítsük fel magunkat és ott ápoljuk testgyakorlásal egészségünket. Ilyenkor nemcsak a hőmérséklet emelkedése, hanem a nappal hosszabbodása is alkalmat ad arra, hogy kedvezőbb körülmények között a szabadba sportolhassunk. Csak a szabad ég alatt, a jó levegőn végzett sportolás biztosítja a tüdőnk alapos átszellőztetését és vérünk felfrissülését. A sportolással kapcsolatban azonban ebben az évszakban bizonyos dolgokra különösen ügyeljünk. Óvakodjunk elsősorban a meghűléstől. Ne felejtsük el sohasem, hogy amíg a napon gyorsan felmelegszik a levegő, addig a hosszú téli hónapok alatt kihűlt föld az árnyékban hűvöseget áraszt. A ruházatkódás helyes szabályozásával gondoskodjunk tehát arról, hogy a meghűléstől magunkat megkíméljük.

A helyes napkúrát, a lesülést ebben az időnyben kezdhethetjük meg már olyképpen, hogy szervezetünkre csakis előnyös legyen a hatása. Nem a hirtelen lesülés vagy a napégés az előnyös, hanem az, ha szervezetünket a napfény jó hatása fokozatosan és mértékben erősödve éri. A tavaszi napsugár nem olyan hatékony és nem olyan romboló, mint a nyári hőség. Kezdjük meg tehát fokozatosan a napozást ebben az évadban, hogy a nyári erős napsugarak szervezetünket már megedzve találják.

Amennyiben új sportágot kezdünk, ne féljünk, ha az első gyakorlás után az izmainkban kisebb fájdalmat, merevséget érzünk. Ez az állapot az első gyakorlás után bekövetkezett természetes állapot, amelyet a további gyakorlás során nem fogunk érezni, de amely minden alkalommal visszatér, ha elkezdjük a sportolást, vagy ha más sportág gyakorlására térünk át.

Meghívó

A nagyvárad-i tudóvész ellen védekező egyesület 1943 május hó 19-én, határozatképtelenség esetén 1943 május hó 26-án délután 6 órakor, a Szent József intézetben, Szaniszló utca 11. szám, rendez évi közgyűlést tart, amelyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívja az elnökség.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Főorvosi jelentés.
4. Az 1942. évi zárszámadás.
5. Az 1943. évi költségelőirányzat.
6. Elnök, alelnök, az Igazgatóválasztmány és a számvizsgálóbizottság tagjainak megválasztása.
7. Esetleges indítványok.

Nagyvárad, 1943. május 11-én.

Imrik S. Zoltán,
egyesületi elnök.

Nagyvárad város legújabb térképe

nagy fali 2 P, kisebb színes 1 80 P kapható

a MAGYAR LAPOK kiadóhivatalában

Közzétette a polgármester a következő év fűtési rendeletét

Mennyi tüzelőanyagot szerezhetnek be a háztartások, irodák, üzletek és műhelyek?

Nagyvárad thj. város polgármestere 2753—1943 szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A m. kir. Iparügyi Minisztérium 23.500—1943. Ip. M. sz. rendelet értelmében a lakások és más helyiségek fűtése céljából beszerezhető tüzelőanyag mennyiség meghatározására vonatkozólag az alábbiakat hozom a város közönségének tudomására.

Lakás, lakásszerű helyiségben elhelyezett iroda, műhely vagy üzlet, továbbá ipari vagy kereskedelmi célra szolgáló nem lakásszerű helyiség fűtésére az 1943 évi május hó 1. napjától az 1944 évi április hó 30. napjáig csak az alább meghatározott mennyiségű tüzelőanyagot szabad beszerezni és felhasználni.

Nem vonatkoznak korlátozások: tüzelőanyagok az állami és önkormányzati hatóságok, hivatalok, intézetek és intézmények, a magántulajdonban álló kórházak és szanatóriumok helyiségei fűtése céljából való beszerzésére és felhasználására, a begyűjtéshoz használt úgynevezett karikafára,

üzemanyagként való beszerzésére és felhasználására,

üzemanyagok a M. kir. Ipari Anyaghivatal külön engedélye alapján történő beszerzésére és felhasználására.

A nem központi fűtéssel fűtött lakás fűtésére (ideértve a főzést és a vízmelegítést is) a lakás és a lakók számának figyelembevételével — a fogyasztói vásárlási könyvbe való bejegyzés mellett az alábbi pontértékben kifejezett tüzelőanyagmennyiség szerezhető be:

a lakás szobáinak száma	a lakás lakóinak száma	1	2	3	4	5 v. több
1		200	200	200	200	200
2		200	280	280	280	280
3		200	280	350	350	350
4		200	280	350	420	420
5 v. több		200	280	350	420	490

Egy pontértéknek az alább felsorolt tüzelőanyagokból a következő mennyiségek felelnek meg:

brembergi, dorogi egeresi, szurdoki, tatai, tokodi és zsi-bói szén vagy brikett	10 kg
koks és külföldi szén	8 "
komlói, nagymányoki és pécsi szén	9 "
a salgótarjáni szénmedencéből származó szén	12 "
egyéb barna szén	15 "
lignit	20 "
tüzipfa	17 "

A jelen rendelet alkalmazása szempontjából a hallt nem szabad külön szobának számítani. A cselédszobát csak akkor szabad külön szobának számítani, ha azt a háztartási alkalmazott, családtag, albérlő stb. lakószobául használja. A lakók számának meghatározásában a háztartási alkalmazottat is figyelembe kell venni.

Ha a lakás birtokosa olyan orvos, aki hivatását lakásában gyakorolja, 20 százalékkal nagyobb mennyiségű tüzelőanyagot szabad beszereznie és felhasználnia.

Az olyan lakások fűtése céljából, amelyek szabadon álló házban van-

nak — feltéve, hogy a házban négy lakásnál több nincsen — 20 százalékkal több tüzelőanyagot szabad beszerezni és felhasználni.

Az olyan lakások fűtése céljából, amelyben a konyhában villany- vagy gáztűzhely, vagy központi melegvízszolgáltatás, vagy a fürdőszobában villany- vagy gázfűtésű melegvízszolgáltató berendezés van, 10 százalékkal kevesebb tüzelőanyagot szabad beszerezni és felhasználni.

A nem központi fűtéssel fűtött lakásszerű helyiségben elhelyezett iroda, műhely vagy üzlet fűtésére a lakás részére meghatározott tüzelőanyagmennyiségnek legfeljebb 60 százalékat, az említett helyiségben elhelyezett gyógyszerár tüzelőanyag-szükségletére pedig az említett tüzelőanyagmennyiség 80 százalékát szabad beszerezni és felhasználni. E rendelkezések szempontjából a lakók száma helyett a fűtendő helyiségek mindegyikére egy-egy személyt kell számításba venni.

Ipari vagy kereskedelmi célra szolgáló nem központi fűtéssel fűtött, lakásszerű helyiség fűtésére a fűtendő helyiség űrtartalmának minden egyes köbmétere után a lakás tüzelőanyagszükségletét feltüntető kimutatás szerint egy pontnak megfelelő mennyiségű tüzelőanyagot szabad beszerezni és felhasználni.

Nem központi fűtéssel fűtött nem lakásszerű helyiségben elhelyezett gyógyszerár tüzelőanyag-szükségletére az előző bekezdésben meghatározott mennyiségű 20 százalékkal meghaladó tüzelőanyagot szabad beszerezni és felhasználni.

Olyan ipari vagy kereskedelmi célra szolgáló nem központi fűtéssel fűtött nem lakásszerű helyiségek fűtésére — ideértve a gyógyszerárakat is, — amelyek szabadon álló házban vannak, feltéve, hogy a házban levő helyiségek űrtartalma összesen az 1500 köbmétert nem haladja meg, az előbbi bekezdés szerint meghatározott mennyiségű 20 százalékkal meghaladó tüzelőanyagot lehet beszerezni és felhasználni.

A központi fűtéssel fűtött lakás, lakásszerű helyiségben elhelyezett iroda, műhely vagy üzlet, ipari vagy kereskedelmi célra szolgáló nem lakásszerű helyiség fűtésére és melegvízszolgáltatására 1943 évi május hó 1. napjától 1944 április hó 30. napjáig legfeljebb annyit szabad beszerezni és felhasználni, amennyit az említett helyiség fűtésére az 1942 évi május hó 1. napjától az 1943 évi április hó 30. napjáig beszerettek.

Olyan helyiség fűtésére és melegvízszolgáltatására felhasználható tüzelőanyagmennyiséget, amelynél az 1942. évi május hó 1. napjától az 1943. évi április hó 30. napjáig nem használtak fel tüzelőanyagot, a M. Kir. Ipari Anyaghivatal állapítja meg.

Ezenfelül alagyűjtés céljára az 1943. évi május hó 1. napjától az 1944. évi április hó 30. napjáig kazánoként 4 métermázas tüzfűtő szabad külön engedély nélkül beszerezni és felhasználni.

A központi fűtéssel fűtött lakásban, amennyiben a konyhában sem villany, sem gáztűzhely nincsen, főzés céljára a fenti tüzelőanyagokból annak a mennyiségnek tiz százalékát lehet beszerezni és felhasználni, amely mennyiséget a jelen rendelet szerint be lehetne szerezni akkor, ha a lakásban nem volna központi fűtés.

A központi fűtéssel fűtött lakásban mosás céljára a lakás minden egyes lakója után tizenkét pontnak megfelelő mennyiséget szabad beszerezni és felhasználni.

A központi melegvízszolgáltató berendezés üzemeltetője csak vasárnap reggel 6 órától este 11 óráig terjedő időben szolgáltathat melegvizet.

Ez a korlátozás nem terjed ki a gyógyintézetekre, a fürdőkre és — a penziók kivételével — a szállodákra.

Fatüzelésű kályhát szénttüzelésűvé, szénttüzelésű kályhát pedig fatüzelésűvé átalakítani tilos.

Központi fűtéssel fűtött lakásban kályhát felállítani tilos.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással büntetendő az, aki a jelen rendeletben foglalt rendelkezések vala-

Fiatalságunk legszebb emlékeit eleveníti meg a Csendes-Oceán ismeretlen szigeten lejátszódó tengerészfilm

ROBINZON

Bemutató szerdán a CASINOBAN

Kedden utoljára

Karosszék

melyikét megszegi vagy kijátssza.

A jelen rendelet az 1943. évi május hó 1. napján lép hatályba; egyidejűleg a 77.600/1942. Ip. M. számú rendelet hatályát veszti.

Nagyvárad, 1943. május 7.

Dr. Soós István s. k. polgármester.

Rendelet jelent meg a textilárak kiszolgáltatásának korlátozásáról

Mennyi felső és alsó ruhát lehet kiszolgáltatni egy személy számára?

(MTL.) A közellátásügyi miniszter rendeletet adott ki a textilárak kiszolgáltatásának korlátozásáról. A rendelet értelmében a fogyasztó ez év január 1 és december 31 közötti időben az alább felsorolt textilárakat a vásárlási könyvbe való bejegyzés mellett a következő mennyiségben szolgálhatják ki: Felöltő (ballon, vihar- és esőkabátot kivéve) férfiak részére egy, nők és gyermekek részére szintén egy. Felsőruha gyapjunedmüből, pamut, len és kendernemüből férfiak számára kettő, nők egy, gyermekek egy. Felsőruha egyéb anyagból: Férfiak számára egy sem, nők számára kettő, gyermekek számára ugyancsak

kettő, védő munkaruha férfiak és nők részére kettő, gyermekeknek egy. Alsóruha, ing, nadrág, kombiné férfiak, nők és gyermekek részére egyaránt kettő. Női harisnya műselyemből és hasonló anyagokból nők részére kilenc, egyéb harisnya, zokni, bokafixáló kivételével férfiak és gyermekek számára hat, nők számára három. A fogyasztó a fenti kész ruhamek helyett megfelelő mennyiségben anyagot is vásárolhat. A megjelölt mennyiségnél több ruhacikket szabó sem készíthet. Annak a fogyasztónak, aki már beszerzte a megállapított mennyiséget, kiszolgáltatni a fenti textilárakat nem szabad.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei:

„Gyurkovics fiuk” kedden és szerdán este

Gyurkovics fiuk c. operett, melynek gyönyörű muzsikáját Farkas Imre szerezte és Herczegh Ferenc hasonló című regényéből alkalmazta színpadra, kedden és szerdán este kerül színre. Gyönyörű muzsika. Csupa romantika és vidámság. Pom-pás táncok. Főszereplők: Göndör Klári, Szögi Arany, Kemény, Gizi, Fajk Rózi, Daniss Győző. Szabó Ernő, Benkő Béla, Bakay Lajos, Pákozdy Ferenc és Halász Gyula. Kedden este premier bérlet, szerdán este A-bérlet.

Munkás előadás keretében csütörtökön este a legnagyobb operettsiker, a *Mária főhadnagy* kerül színre.

Péntek este „csak felnőtteknek”, az idényben utoljára: *Mondj igazat* kerül színre „filléres helyárrakkal”. 3 óras kacagás.

Kiss Ferenc vendégjátékainak eltolódása folytán, a színház igazgatósága szíves elnézést kéri a m. t. bérlelőközönségnek, amiért péntek este helyett szombaton este tartja a

premier bérletet az *Egy bolond százat csinál* című operettből és az A-bérletet pedig szombat helyett kedden, de a műsorváltozással előállott idő rövidsége miatt, kényszerhelyzet teremtődött.

Egy bolond százat csinál kacagató operett szombaton este premier bérletben, kedden este pedig A-bérletben kerül színre.

Kiss Ferenc vendégjátéka szerdán, május 19-én és pénteken este, május 21-én lesz a *Henschel fuvaros*-ban, a Nemzeti Színház-i elfoglaltsága miatt. Szerdán este premier bérletben, pénteken este A-bérletben.

HETI MŰSOR:

Kedden este: *Gyurkovics fiuk*, premier bérlet.

Szerdán este: *Gyurkovics fiuk*, A-bérlet.

Csütörtökön este: *Mária főhadnagy*.

Pénteken este: *Mondj igazat*.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.

Kéziratokat nemadunk vissza

PÁPAI KITÜNTETÉS. Nagyvárad, május 11. Annakidején beszámoltunk olvasóinknak, hogy Sülemeden Zitzmann Ferenc egykori plébános buzgólkodására szép katolikus templom épült. A templomot ünnepségek keretében áldotta meg és adta át hivatásának dr. Scheffler János szatmári megyéspüspök, nagyváradi apostoli kormányzó. A templom építésének anyagi és erkölcsi feladataiban Zitzmann Ferenc plébánosnak igen nagy segítségére volt Fery József malomtulajdonos és Ürmössy Nándor gyógyszerész. A Szent-
 atya a két kiváló férfit most dr. Scheffler János püspök elterjesztésére a „Pro Ecclesia et Pontifice” éremmel tüntette ki. A kitüntetés Lipcsy Gyula szilágysomlyói esperes-plébános adta át Fery József malomtulajdonosnak és Ürmössy Nándor gyógyszerésznek.

Halálozás. Dr. Tasnády Antal, Szentes város volt polgármestere, május 10-ikén hajnalban kétheti súlyos szívinfarktus után, tragikus körülmények között, 82 éves korában elhunyt. A megboldogult Szentes városnak főügyésze is volt s korának egyik híres büntetőjogásza. A viaszcsatolás óta Nagyváradon élt leányánál Pálffy Jenőnél. Temetése 12-ikén délután 4 órakor lesz a Rulikovszky temető kápolnájából. Az elhunytat gyermekein kívül kiterjedt rokonsága: a Szathmáry, Vecseri, Pásztor, Pálffy, Beliczay, Király családok és három unokája: Mokos Jozsefné Pálffy Edit, vitéz Kiss Lászlóné Király Ilke, vitéz gróf Bethlen Pálné, Beliczay Ilke, valamint dédunokája: Mokos Anna-Klárka gyászolják.

PÉNZÜGYI ÁLLAMTITKÁR NAGYVÁRADON. Nagyvárad, május 11. Hétfőn az esti órákban Nagyváradra érkezett dr. Csizik Béla pénzügyi államtitkár, kíséretében voltak Schulteisz Károly miniszteri osztályfőnök, dr. Hazay István miniszteri tanácsos és Böröczky József pénzügyi főtanácsos. Az államtitkár és kísérete a pénzügyigazgatóságnál és a földmérési felügyelőségénél megtekintették a románok által elvitt földadókataszteri munkarészek pótlására folyamatba tett munkálatokat és az államtitkár a legnagyobb elismerését fejezte ki a munkálatokért úgy a pénzügyigazgatónak, mint a felügyelőség vezetőjének. A szemle után kísérete, a pénzügyigazgató és a földmérési felügyelőség vezetője társaságában a Pannonia étteremben megvacsorázott, majd a reggeli órákban gépkocsin továbbfolytatta útját Kolozsvár felé.

Spanyolország egymillió százezer tonna argentin gabonát kap. Buenos Airesből jelentik: (MTI) A Stefanj jelentik: Argentína elnöke egymillió százezer tonna argentinai gabona azonnali kivitelét engedélyezte Spanyolország számára.

GOMBAISMERTETŐ TANFOLYAMOKAT RENDEZNEK. A MTI. jelentik: A földművelésügyi miniszter a vadontermő gombák értékesítésének előmozdítására és a gombamérgezők elhárítása céljából gombaismertető tanfolyamok megszervezését rendelte el.

Szinyei-Merse Jenő kultuszminiszter beszédet mondott a Ranolder-intézet 50 éves jubileumán. (MTI) Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter megjelent a Ranolder intézet 50 éves jubileumán és beszédet mondott.

UJABB ADOMÁNYOK A SZILÁGYPÉRI TÜZKÁROSULTAK JAVÁRA. A szilágypéri tűzkárosultak javára az Erdélyi Pártiroda útján újabb dr. Grósz Sándor 3. özv. Bartha Gyuláné 3. Bartha Ilonka 3. Papp Gábor 2. Tóth István 2 és Kertész István 1 pengőt adományozott, mely adományokért a szilágypéri tűzkárosultak nevében hálás köszönetet mond és további adományokat a hivatalos órák alatt (d. e. 9—12-ig) elfogad az Erdélyi Párt nagyváradi tagozata. Sal Ferenc utca 9. sz. Magyar Ház.

Szabályozták a szén és tüzifa kereskedelmi forgalmát. (MTI) A kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter rendeletet adott ki a tüzifa és szén kereskedelmi forgalmának szabályozásáról.

KÖZMŰVELŐDÉSI ELŐADÁS A TÜZHARCOSOK OTTHONÁBAN. Május hó 13-án, esütörtökön este 6 órai kezdettel a Tűzharcosok Otthonában rendezett népművelési előadásorozat keretében „Magyar városok és fürdőhelyek” címen Engi Sándor áll. tanító tart vetített képi előadást.

Gyomorsavtúltengésben szenvedő szellemi munkásoknál, eldugult neurasthénias egyénekénél és aranyeres hypochondriás embereknél reggelenként felkeléskor egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviznek sokszor igen jótékony hatása van. Kérdezzék meg orvosát!

CSEPLŐGÉPKEZELŐI TANFOLYAM BIHAR MEGYÉBEN. Nagyvárad, május 11. Az iparügyi minisztérium intencióinak megfelelően, dr. Páll Andor technológiai igazgató, iparügyi miniszteri biztos, mint ismeretes, az elmúlt évben Nagyváradon tartott több igen sikeres cseplőgép és vetőmag tisztítógép kezelő tanfolyamot. Most Bihar megyében végzi hivatását a miniszteri biztos, aki munkatársunknak elmondotta, hogy Komádi után, jelenleg Berettyóújfaluban, a Gazdakörben tart tanfolyamot. Ez a tanfolyam május 8-án kezdődött és 15-ig tart. Értesülésünk szerint, dr. Szontágh Gusztáv, az állami felsőipariskola tanügyi főtanácsosának vezetése alatt, Váradon is beszervezés alatt áll ezeknek az igen fontos tanfolyamoknak előkészítő munkálatai.

Antonescu tábornok magas olasz kitüntetést kapott. Bukarestből jelentik: (MTI) Az olasz király Antonescu tábornokot a Savoya-rend nagykeresztjével tüntette ki.

ÖNGYILKOSSÁG ÉS ÖNGYILKOSÁGI KÍSÉRLET. Enyedi Erzsébet 21 éves Carmen cipőgyári munkásnő szerelmi bánata miatt lakásán 30 aszpirin tablettát szedett be. Az életunt fiatal leányt sikerült idejében orvosi kezelés alá helyezni és így szervezetében nem tudta a mérgező romboló hatását befejezni. A másik öngyilkos özv. Erdélyi Jozsefné Körösi Csoma Sándor-utca 2. szám alatti lakos, akinek Katona József-utca 33. szám alatt van italmérése, saját házában lévő egyik üres lakásban felakasztotta magát. Mire rátaláltak, már halott volt. Búcsúlevele szerint életuntagságból követte el tettét.

BELVÁROSI
 Szerdán mutatjuk be a szezon leghatalmasabb DAROCZY-filmét, melynek óriási sikere felülmúlja a „Férfi hűségét”!

KÉSŐ

Bulla, Muráthy, Jávor, Sárdy
 Kedvezményes jegyek csak 19-től érvényesek. Jegyelővét 12—1-ig

Kedden utoljára: **Szervusz Péter**
 Páger Antal kettős alakítású nagy filmje!

KORONA Filmszínház
 Szerdától Karády Katalin óriási sikerű filmje: **Halálos csók**
 Kedden utoljára: **A nőnek mindig igaza van**

Ünnepélyes közgyűlést tartott a Magyar Dalosok Országos Szövetsége. A MOT jelenti: A Magyar Dalosok Egyesületének Országos Szövetsége fennállása 75. évfordulója alkalmával május 9-én ünnepélyes díszközgyűlést tartott, amelyen a kultuszminiszter képviselőjében báró Wlassich Gyula államtitkár jelent meg.

FELHÍVÁS A SÜTŐIPAROSOKHOZ. Felhívjuk szakosztályunk tagjai figyelmét, hogy a május havi szappan megkezdett. A személyi adagokat minden iparos átveheti a szakosztály elnökénél, Frischmann Adolf sőtőmesternél, Halász-utca 19. szám alatt 8 napon belül. Itt hozzuk tudomására tagjainknak, hogy akik a szappanért nem jelentkeznek, azok mennyiségét visszaküldjük az Anyaghivatalhoz és jövőben ezek részére kiutalás nem lesz. Az Elnökség.

Megjelent az egységes állami pótdó rendeletének végrehajtási utasítása. (MTI) A pénzügyminiszter 1000-1943. számú rendeletével az állami pótdó-ról szóló 2100-1943. számú rendelet végrehajtásáról intézkedik. A rendelet a hivatalos lap keddi számában jelenik meg.

Az ipartestület ácsipari szakosztályt felhívja tagjait, hogy szeg érkezett és igényeiket a hivatalos órák alatt délelőtti 10—11-ig, május 13-tól 15-ig az ipartestület vadásztermében jelentsék be. Elnökség.

OLASZORSZÁG TILTAKOZIK A KÓRHÁZHAJÓK BOMBÁZÁSA ELLEN. Róma. (MTI) Mint hivatalosan jelentik, a svájci kormány útján az olasz kormány erőteljesen tiltakozott az amerikai repülőknél olasz kórházhajók ellen intézett támadás miatt. Az olasz tiltakozó jegyzék rámutat arra, hogy az amerikai támadások az 1907. évi genfi egyezménybe ütköznek és sértik az emberiség alapelveit.

A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület Ruházati és Textil iparosok szakcsoportja felkéri tagjait, hogy a folyó havi cérna és faszén utalványokért saját érdekében szakosztályunk irodájában annak átvétele végett, haladéktanul jelentkezzen. Lejárt utalványok érvényüket veszítik. Elnökség.

Az ipartestület faipari szakosztálya felhívja tagjait, hogy enyv és szeg érkezett és igényeiket folyó hó 15-ig jelentsék be a szakosztálynál, mert későbbi bejelentéseket nem vezetünk figyelembe. Az igényléseket csak az illetményjegyzék bemutatására vesszük fel. Elnökség.

Megnyílt Bécsben a jelenkori magyar festészet kiállítása. Bécsből jelentik: (MTI) Tasnády-Nagy András, a képviselőház elnöke, mint a Magyar-Német Társaság és az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács elnöke vasárnap Bécsben ünnepélyes keretek között nyitotta meg a Belvedere palotában a legelőkelőbb közönség előtt a jelenkori magyar festészet című magyar kiállítást.

Mérsékelték Németországban a husadagokat. Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Hivatalosan közlik, hogy 1943 május 31-től kezdve száz grammal mérséklék a hús és húсарu fejadagot személyenként. Az elmaradt száz gramm hús tápértékének kiegyenlítésére négy hetenként zsir és kenyér pótdagot adnak, ezkn kívül további élelmiszer és sajtadagokat utalnak ki.

Tűzoltó és motorfecskendő kezelő tanfolyam Nagyváradon

Nagyvárad, május 11. Hétfőn kezdődött Nagyváradon a tűzoltólaktanyában a viszatérés utáni negyedik törvényhatósági — tűzoltóaltisztképző — és az első kismotorfecskendő kezelő tanfolyam. Az előbbi 10 napos, utóbbi 3 napos. A tanfolyamot dr. vitéz Nadányi János alispán távollétében dr. Osvald János vármegyei főjegyző nyitotta meg hétfőn reggel 8 órakor és rámutatott arra, hogy a mai időkben mily nagy jelentősége van annak, hogy a városok, községek és ipartelep a tűz elleni védelemre megfelelően felkészüljenek. Ezt a felkészültséget célozza ez a tanfolyam is, amelyen ezuttal 56 hallgató vesz részt és pedig a vármegyéből 37, Nagyváradról 19 hallgató. A nagyváradi hallgatók közül 11 a nagyváradi hivatásos tűzoltóság tagja, 5 a városi üzemek, 1—1 pedig az állami Szeszgyár, Dohányraktár és Aurora vegyészeti gyár által kiküldött hallgató.

A tanfolyam előadói az ország legnevesebb tűzoltó és légoltalmi szakemberei, mert a tanfolyam egyben légoltalmi szakképzést is nyújt. A tanfolyam parancsnoka Rehák Tamás tűzoltóparancsnok.

A hallgatók a volt román nőgyógyászati házban nyertek laktanyaszerű elszállásolást, az előadások pedig a tűzoltólaktanyában folynak és pedig reggel háromnegyed 8 órától este negyed 8 óráig.

A város egyhelti népmozgalmá

SZÜLETÉSEK:

Pap Lajos IBUSZ segédtiszt leánya Sarolta, Hegedüs László MAV munkás fia László, Rozsnyai Aladár m. kir. h. törzsőrmester fia Aladár. Tandi Lajos kereskedő leánya Ibolya, László Péter ügynök leánya Magdolna, Szimok Gyula napszámos leánya Juliánna, Jakab Gyula kereskedő fia Gyula, Marton Sándor pályamunkás fia Sándor, Szücs Gábor földműves leánya Jolán, Simkóvits Béla segédjegyző leánya Gizella, Sztotyori Mihály kertészegéd fia Ferenc, Pópa György földműves fia István, Tolvaj Miklós napszámos leánya Ida, Nagy László Hangya szövetkezeti üzletvezető leánya Valéria, Opre Gyula napszámos leánya Erzsébet, néhai Pucsorán Sándor vassztergályos segéd leánya Irén, dr. Török Bálint m. kir. ítélőtáblai bíró leánya Sarolta, dr. Eisenmayer Jenő orvos leánya Vanda, Szabó Ferenc napszámos fia Ferenc, Bigász József földműves fia József, Zathureczky Péter földbírtokos leánya Zsófia, Szücs Lajos ügyvéd fia Bulcsu, dr. nemes Mezey Pál m. kir. orvos-százados fia Pál, Tótor Sándor napszámos leánya Juliánna, Kurucz József ref. lelkész fia József, Szász Ferenc hentes és mészáros segéd fia Ferenc, Pleininger József m. kir. honvédszázados fia Jenő, Varga Géza népzenező fia Lajos, dr. Kolontáry László orvos leánya Györgyike, Deák Ödön pénzügyi szemléző leánya Veronika, Kovács László gimnázium tanár leánya Márta, Farkas Ernő villanyszerelő segéd leánya Éva, Halász István népzenező leánya Zsuzsanna, Csóri Lajos asztalos segéd leánya Anna, dr. Foztó Dénes körorvos fia Dénes, Kiss Imre városi altiszt leánya Mária, Gyomai József m. kir. h. tűzérőrmester fia József, Barcsa Sándor napszámos fia István, Fejes Mihály napszámos fia Mihály, Bordás Sándor cimpfestő segéd fia László, Róth Mihály kereskedő segéd leánya Éva.

HÁZASSÁGOK:

Marosán Mihály cipészegéd és Nagy Margit, Almási Lajos kőműves segéd és Székely Anna, Marhás Zsigmond MAV fűtő és Szántó Margit, Braun Viktor malomtulajdonos és Neumann Magdolna, Magyar Benjámin bádogos és vízvezeték szerelő segéd és Sztán Anna, Szabó Mihály kf. napszámos és Barta Piroška, Kis József városi kíségítő altiszt és Gyöngyösi Juliánna, Malczanek Micskei Ágoston önálló hentes és Kunda Anna, Macsicka Géza m. kir. rendőr és Erős Jolán, Fodor Károly m. kir. postaaltiszt és Szilágyi Juliánna, Malajás Gyula rum- és likörgyári vegyész és Miló Margit, Fazekas Béla pénzügyőri fővigyázó és Balog Mária, Répás Sándor géplakatos segéd és Rédl Irén, Lénárt István m. kir. tényleges főhadnagy és Szücs Katalin, Hideg Károly szállító munkás és Varga Juliánna, Halász Sándor magántisztviselő és Róth Olga, Sisák Mihály magántisztviselő és Buzs Róza, Sajtos János m. kir. postai levélkihordó és Korda Eszter, Csorba László áll. tanító és Kácsor Vilma.

HALÁLOZÁSOK:

Sáji Jakab 70 éves, Dömötör Adolf 2 hónapos, Rozenberg József 71 éves, Molnár Andrásné Kaszner Te-

réz 84 éves, Zsirus Viktória 5 hónapos, Géro Mária 13 éves, Bónis Sándor 36 éves, öz. Plander Sámuelné Finta Juliánna 86 éves, Hegedüs Mózes 60 éves, Bringye Sándor 30 éves, Kárász József 68 éves, öz. Buj Mihályné Kumeczki Mária 90 éves, öz. Steuer Simonné Spitz Cecilia 69 éves, öz. Parola Péterné Kovács Teréz 84 éves, Nyika József 16 éves, Pucsován Irén 2 napos,

Deák Veronika 13 óra, Schrantz Károly 57 éves, öz. Báló József Viuce Klára 53 éves, Pleninger Jenő 3 napos, Andrejesik Györgyné Orboszky Mária 62 éves, Fekete Józsefné Lisznyai Emilia 56 éves, Szujogán Erzsébet 5 hónapos, Kajsza Éva 52 éves, Demeter Sándor 38 éves, Bohos Juliánna 5 hónapos, öz. Hitter Ferencné Klein Piroška 75 éves, Feinsilber Ernő 42 éves.

Férfiruhákat, használtakat **MOLNÁR** használatruha üzletében Bémér-tér 1. (udvarban) hívásra házhoz jövök.

Erős felhozatal volt hétfőn a hetipiacaon

Nagyvárad, május 11. A hétfői hetipiacaon öröndetes javulás volt észlelhető, különösen a zöldségfélék felhozatalában. A felhozatal szerint alakultak természetesen az árak is. Az egyes cikkek árai egyébként a következőképpen alakultak:

Gyümölcsfélék. (Semmi felhozatal) 1 kg. alma 3-4-6, 1 db citrom 0.30-0.40, 1 kg narancs 6.50-7 pengő.

Zöldségfélék (Erős felhozatal) 1 kg burgonya 0.27, 1 kg répa 0.30, 1 csomó hagyma 0.10-0.16, 1 db ugorka 0.60-0.90, 1 kg cékla 0.20-0.26, 1 kg petrezselyem 0.30-0.36, 1 db kalarábé 0.80-1.00, 1 db zeller 0.20, 1 kg száraz bab 0.88-1.03, 1 csomó retek 0.26-0.40, 1 kg sóska 0.50-0.60, 1 kg spenót 0.20-0.40, 1 kg pószmete 1.60-2.00, 1 kg gomba 4.50-7-10 pengő

Élőállatok: (gyenge felhozatal). 1 db szarvasmarha vágó kg 1.40, 1 db fejős tehén 900-1700, 1 db szopós borjú kg 1.70, 1 pár kismalac 80-120, 1 db igásló 250-850, 1 db parádéslo 900-1800, **Kenyér:** 1 kg. egységes 0.42.

Szárnyasok: (Felhozatal gyenge). I. o. csirke kg. 4.60, hizott liba kg 4.30, tyúk kg. 4, hizott ruca kg 4.70, 1 db tojás 0.10-0.20, kg 3.50-3.80.

Hal-félék (közepes felhozatal) 1 kg sulyu ponty élő 4.20-4.40, 1 kg csuka 4-4.50, 1 kg hal, apró 2-3.60.

Tej-termékek: (gyenge felhozatal) 1 liter tej 0.40, 1 kg vaj 6.70-7.70, 1 kg juhturó 4.10, 1 kg tehénturó 1.25-1.36, 1 kg tejfél 1.50-1.70, 1 kg juhsajt 3.

Hús-árak: 1 kg marha 3.80, 1 kg juh 2.40, 1 kg margarin 3.80, 1 kg lóhús 1.36-1.40 pengő.

Elfogták egy váradi pékmester megszökött sikkasztóját

Nagyvárad, május 11. Gazsó Sándor nagyváradi pékmester sérelmére kocsi-sa Illés János sikkasztás büntetést követte el olyképpen, hogy Gazsó Sándor átadott Illésnek 1200 kilogramm liszt-

kiutaló szelvényt és 590 pengőt, hogy egy nagyváradi malomból a lisztet átvegye és azt neki hazaszállítsa. Illés a pénzzel és az utalvánnyal megszökött. A rendőrség azonnal kö-

APRÓHIRDETÉSEK

Adós-vétel

JÓHANGU cimbalom olcsón eladó. Cim a kiadóban. 827

KÖNYHA-MÉRLEGET megvételre keresek. Cimet a kiadóba kérek. 826

KÉTSOROS tangó-harmonikát megvételre keresek. Cimet ármege-löléssel a kiadóba kérek. 825

Modern rádió asztal eladó. Szent Anna-u. 33. Varga. 21

H. V. Morton: Az Üdvözítő nyomában, 2 kötet vászonkötésben, arany metszéssel eladó. Cim a kiadóban. 639

Eladó kombinált szekrény, kétszemélyes rekámie, asztal, két szék. Iványi Ödön-u. 5. Asztalos műhely. 720

Templom-téren villamos megálló mellett nagy telken épült masszív magán-ház eladó. Érdeklődni dr. Dobay, Könyves ügyvédeknel, Szaniszló-u. 4. Telfon 11-15. 25

Ingatlan

BEKÖLTÖZHETŐ 4 szobás, konyha és fürdőszobás, kertés házat központban megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek. 923

Különléle

Gyümölcsfa permetezőanyagok, gazdankötn, pronikol, gabonasziszikirtó, kénlelőpapir Szacsavay-u. 17, pincébe. 1

Fertőtlenítést, poloskát, mojt, mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal irtja Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 513

Új cserépkályhák készítését, cserépkályhák átrakását, szabadalmazott fűtőszekrényekkel, készíti Besenyey István kályhás, Huszár-utca 23. Telefon 31-08.

Téli szvettereket, kötött ruhát, gyermekmakkót, kesztyűt, nyáron köttes-sünk, javíttassunk: Bodánénál, Kos-suth-utca 18, Kézimunkaüzletben. Bontott harisnyát, szvettert átkötök. 26

Állást nyee

Napszámósnoket, 17-18 éves ifjakat, kocsisokat és béreseket felvételre keres a Dreher-Haggenmacher Sörgyár. Jelentkezés a váradszöllősi telepen 10-12 óra között. 645

17-20 éves fiatalember munkásnak azonnal felvétetik. Jelentkezni a lap hirlaposztályánál.

Szakácsnoket, cukrászokat és jómeg-jelenésű ügyes felszolgálónoket felveez a „Hungária” étterem és kávéház. 32

Keresek azonnal szoptatós dajkát. Dr. Kónya, Szaniszló-utca 21. 27

Állást keres

Gyermektelen házaspár házmesterei állást keres. Cimet a kiadóba kér. 28

Gyakorlott gépirónó és irodai munkaerő délutánj irodai munkát vállal. Cim a kiadóban. 31

NÉGY középiskolát végzett, gépirni tudó, fiatal leány állást keres azonnalra. Cime a kiadóban. 822

rozétetni kezdte és sikerült is a sikkasztó kocsi az elrendelt körözés alapján Törökoppány községben a csendőrségnek elfognia. A sikkasztó kocsiat átki-sérték a nagyváradi rendőrségre, majd kihallgatása után átadják az ügyés-ségnek.

1141-1943. vh. sz. 1943. Pk. 13557 sz. **ÁRVERÉSI HIRDETMEY**

Fazekas Gergely nagyváradi lakos végrehajtató javára 300 P követelés és jár. erejéig 1943. év június hó 4. napján délután 18 órakor Nagyváradon, Szerencse-utca 5. szám alatt a nagyváradi kir. járásbíróóság 1942. évi P. 6152. sz. végzésével elrendelt végrehaj-tás során lefoglalt 1200 P becsértékű butorok, varrógép, vászonneműek, ma-lacok s egyéb ingóságok bíróillag elár-vereztetnek.

Nagyvárad, 1943. évi április hó 30. napján.

Török Antal,
kir. jb. végrehajtó.

Ennek az árverésnek a megtartását a határnapot megelőző utolsó előtti hét. köznapon délelőtt 12 óráig be kell je-lenteni.

2040-1943. vh. sz. 1943. Pk. 11072. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY

A nagyváradi kir. járásbíróóság 1941. évi P-28584. sz. végzése kiadmánya alapján 2019 P 58 fili. követelése és jár. erejéig nagyváradi lakos ellen fogana-tosított végrehajtások alkalmával le és felülfoglalt és 1575 P-re értékelt buto-rok, képek és egyéb ingóságok 1943. év június hó 9. napján délután 14 órakor Nagyváradon Vörösmarthy-u. 1. sz. alatt megtartandó bírói árverésen elár-vereztetnek akkor is, ha az árverés megtartását bejelentő fél az árverésen meg nem jelenne, ha csak ellenkező ki-vánságot írásban nem nyilvánít.

Nagyvárad, 1943. év május hó 7. nap-ján.

Dobos István,
kir. bir. végrehajtó

Lakás

CSERELAKÁST adok 3, esetleg négy-szobást, komfortost havi 70-80 pengő bérért. Parkett, balkon, für-dőszoba, állandó napfény, I-ső eme-leten, cserébe kérek négy-szobás, ker-tes magánházat, lehetőleg központ-ban. Cimet a kiadóba kérek. 330

KÉTSZOBÁS, ésszkomfortos la-kást keresek azonnalra. Cimet a ki-adóba kérek. 328

EGYSZOBÁS, konyhás lakást ke-resek. Cimet „Pontos fizető” jel-igére a kiadóba kérek. 320

Elveszett

Találtatott férfi fehérmemű. Igazolt tulajdonosa átveheti a kiadóban. 30

Elveszett szombaton délelőtt az Ez-redévi Emléktéren egy világos tavaszi fiu átmeneti kabát. Beesületes megta-láló illő jutalom ellenében adja át Rá-day Gedeon-u. 14. 29

KIADÓTULAJDONOS.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

75- és felelősszerkesztő: **Dr. Paál Árpád** felelős kiadó: **Dr. Scheffler Ferenc** Szent László-nyomda R. T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körtorgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.